

A Tanács következtetései a Kongói Demokratikus Köztársaságról

1. Az Európai Uniót továbbra is mélyen aggasztja a Kongói Demokratikus Köztársaságban a 2016. december 31-i inkluzív politikai megállapodás végrehajtásának elakadása nyomán kialakult politikai helyzet, valamint az ország több, aránytalan erőszak által sújtott régiójában fennálló biztonsági helyzet. A helyzetet tovább súlyosbítja a gazdasági és költségvetési válság, amely a lakosságot is nagyon súlyosan érinti.

2. Az EU üdvözi a 2016. december 31-i megállapodást mint az egyetlen olyan eszközt, amellyel biztosítható azon intézmények legitimitása, amelyek feladata az átmenetnek – ezen belül többek között az elnöki hatalom átadásának – az irányítása. Sem Etienne Tshisekedi ellenzéki vezető halála, sem a biztonsági helyzet nem szolgálhat ürügyként e folyamat megkérdőjelezéséhez, amely folyamat eredményeképpen olyan rendszernek kell létrejönnie, amelyben a hatalom átadása mindenkor demokratikus és békés keretek között történik. A megállapodás egyebek mellett kimondja, hogy az elnök hivatalban marad, amennyiben az ellenzék által jelölt személyt nevezik ki miniszterelnöknek, továbbá ha minden intézmény ideiglenes jelleggel működik az év végéig. Ugyanakkor kizárja annak lehetőségét, hogy a jelenlegi elnök e határidő lejártát követően hivatalban maradjon. Az EU hangsúlyozza, hogy az összes félnek – és különösen az elnököt támogató többségnek – sürgősen és ténylegesen végre kell hajtania a megállapodást, hogy 2017 vége előtt választásokat lehessen tartani a teljes körű alkotmányos legitimitás érdekében. Azzal, hogy a közelmúltban kinevezték a „Rassemblement”-t vezető „bölcsek tanácsa” új elnökét – aki a megállapodás végrehajtását felügyelő nemzeti tanács (CNSA) elnöki tisztét is betölti majd –, megtörtént az első lépés ebben az irányban.

3. Ezzel összefüggésben az EU ismételten hangsúlyozza, hogy teljes mértékben támogatja a Katolikus Püspöki Konferencia (CENCO) közvetítői tevékenységét – e testületnek az összes kongói szereplő által elismert morális tekintélye, pártatlansága és legitimitása elengedhetetlen a folyamat sikeréhez. Az EU támogatja a CENCO 2017. február 22-i plenáris ülésén megfogalmazott ajánlásokat, és arra szólítja fel a térség országait és a nemzetközi közösséget, hogy továbbra is támogassák a CENCO-t e tevékenységében. Az EU elítéli a közelmúltban templomok és a CENCO egyéb intézményei ellen elkövetett erőszakos cselekményeket, és emlékeztet arra, hogy az elkövetőknek felelniük kell tetteikért.

4. Az országban fennálló mély intézményi, biztonsági és társadalmi-gazdasági válságnak csak a 2016. december 31-i megállapodás maradéktalan végrehajtásával és egy olyan kormány létrehozásával lehet véget vetni, amely kellő legitimitással rendelkezik ahhoz, hogy az országot a választásokig vezesse. Elengedhetetlen, hogy konkrét előrelépések történjenek, ideértve különösen a „Rassemblement” elnevezésű koalíció soraiból érkező miniszterelnök mielőbbi kinevezését. Emellett olyan enyhítő intézkedések sürgős végrehajtására van szükség, mint a politikai foglyok szabadon bocsátása és a velük szemben alkalmazott kíméletlen bánásmód azonnali beszüntetése, az ellenzékiek és a civil aktivisták megfélemlítésének és önkényes letartóztatásának beszüntetése, valamint a politikai indítékú bírósági eljárások megszüntetése. Az EU megállapítja, hogy a nők eddig csekély mértékben vettek részt a politikai párbeszédben, és szorgalmazza, hogy a nőket minél nagyobb számban vonják be a megállapodás végrehajtásába.

5. Az EU hangsúlyozza, hogy a független nemzeti választási bizottságra (CENI) nagy felelősség hárul, mivel kulcsszereplőként kell elősegítenie a demokratikus és hiteles választási folyamat lebonyolítását. E tekintetben kiemeli, hogy további intézkedésekre van szükség a CENI átláthatóságának fokozása és irányításának javítása érdekében, és hogy mielőbb reális és konszenzusos választási ütemtervet és költségvetést kell elfogadni, hogy a választásokra 2017 vége előtt sor kerülhessen. Az EU felszólítja a nemzetgyűlést, hogy a lehető legrövidebb időn belül fogadja el a választások megtartásához, valamint a CNSA létrehozásához szükséges jogszabályokat – utóbbinak alapvetően fontos szerepet kell betöltenie a CENI felügyeletében. Ha ezek a fejlemények ténylegesen bekövetkeznek és a leendő kormány is megfelelő pénzügyi forrásokat mozgósít e célok érdekében, az növelni fogja a bizalmat, aminek köszönhetően az EU és a többi partner is konkrét támogatást nyújt majd a választások lebonyolításához.

6. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa márciusban meg fogja újítani a MONUSCO megbízatását. Ennek alkalmával kiemelt figyelmet fordítanak majd arra, hogy a misszió számára biztosítsák az ahhoz szükséges eszközöket, hogy kezelni tudja az új politikai és biztonsági kihívásokat, továbbá gondoskodni fognak a polgári lakosság védelmére vonatkozó mechanizmus megerősítéséről és a választási folyamat megfelelő támogatásáról.

7. Az EU határozottan elítéli a KDK-ban az utóbbi időben elkövetett súlyos emberi jogi jogsértéseket és emlékeztet arra, hogy a büntetlenség elleni küzdelem – függetlenül attól, hogy kik követték el a jogsértéseket – a békés átmenetnek és az ország tartós stabilizálásának az egyik elengedhetetlen feltétele. A hatóságoknak teljes körűen garantálniuk kell az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartását, különös tekintettel a véleménynyilvánítás szabadságára – a független médiát is beleértve – és az egyesülés szabadságára. Az EU e tekintetben lényegesnek tartja, hogy az ENSZ Közös Emberi Jogi Hivatala (UNJHRO) a KDK egész területén akadálymentesen végezhesse a munkáját.

8. Az EU sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a három Kasai tartományban és Alsó-Kongóban is elharapózott az erőszak, ami jól mutatja, hogy az országban milyen nagy a veszélye annak, hogy a helyzet romoljon. Az EU az ENSZ Biztonsági Tanácsának tagjaival együtt aggodalmának ad hangot azon friss beszámolókkal kapcsolatban, amelyek szerint a helyi milíciák a Kasai tartományokban súlyosan megsértik az emberi jogokat és a humanitárius jogot – különösen azzal, hogy jogellenesen gyermekkatónákat toboroznak és vetnek be –, továbbá a KDK biztonsági erőinek tagjai civileket gyilkolnak meg. Ezek a cselekmények a nemzetközi jog értelmében háborús bűncselekményeknek minősülhetnek. Az EU csatlakozik az ENSZ Biztonsági Tanácsa által 2017. február 25-én megfogalmazott azon felhíváshoz, amely arra ösztönzi a KDK kormányát, hogy az említett események kivizsgálására haladéktalanul indítson hiteles és pártatlan vizsgálatot annak érdekében, hogy a felelősöket bíróság elé állítsák. Ezen túlmenően az EU szorgalmazza, hogy a folyamat támogatására független nemzetközi vizsgálóbizottságot hívjanak az országba.

9. Az EU-t mélyen aggasztja, hogy az ország több térségében is romlik a humanitárius helyzet, és hangsúlyozza, hogy a humanitárius alapelvek tiszteletben tartása kiemelt jelentőséget élvez, továbbá hogy biztosítani kell az érintett lakossághoz való eljutás lehetőségét.

10. A helyzet keleten – a két Kivu tartományban és Tanganyika tartományban – is nyugtalanító, mint ahogy az is, hogy az értesülések szerint előfordulhat, hogy a korábban az M23 kötelékében harcoló lázadók ismét felveszik a fegyvert. Az EU emlékeztet a kongói hatóságok felelősségére, és felszólítja a Kongói Demokratikus Köztársaság fegyveres erőit (FARDC), hogy – a MONUSCO támogatásával – tegyenek meg mindent a lakosság védelme érdekében. Ami az M23-at illeti, az Unió emlékeztet a 2013. decemberi nairobi nyilatkozatban foglalt kötelezettségvállalásokra, valamint a KDK és a térség békéje és biztonsága érdekében folytatandó együttműködésről szóló keretmegállapodásban meghatározott alapelvekre.

11. Az EU emlékezteti a politikai döntéshozókat és a biztonsági erők tagjait arra, hogy kész új egyedi korlátozó intézkedéseket elfogadni azokkal szemben, akik súlyosan megsértik az emberi jogokat, erőszakra buzdítanak, vagy megakadályozzák, hogy a válságra egy olyan, konszenzuson alapuló és békés megoldás szülessen, amely tiszteletben tartja a kongói nép azon törekvését, hogy megválaszthassa képviselőit. Az EU felkéri a főképviselet, hogy ennek szellemében tegyen lépéseket.

12. Az EU megerősíti, hogy készen áll arra, hogy a Cotonoui Megállapodás 8. cikkének megfelelően mihamarabb politikai párbeszédet kezdjen a legmagasabb szinten a jövőbeli kormánnyal. Az EU kész továbbá támogatást – egyebek mellett pénzügyi támogatást – nyújtani a választási folyamathoz, amennyiben az megfelel az összes szükséges feltételnek. Az EU ezen túlmenően kész továbbra is támogatást nyújtani a napi szinten súlyos társadalmi-gazdasági nehézségekkel küzdő kongói nép részére, és szorgalmazza a párbeszéd strukturált módon történő újrafelvételét a nemzetközi pénzügyi szervezetekkel, hogy tartós megoldást találjanak a jelenlegi gazdasági és költségvetési válsághelyzetre.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press